

MINISTER ŚRODOWISKA

Warszawa, dnia 31 lipca 2013 r.

BKAKr-0941-8/ 29201 /13 /MN

Pan
Tomasz Zawila-Niedźwiecki
Dyrektor
Instytutu Badawczego Leśnictwa
w Sękocinie Starym

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Ministra Środowiska nr 7/2013 z dnia 19 kwietnia 2013 r. zespół kontrolujący Ministerstwa Środowiska przeprowadził w dniach 13-24 maja 2013 r. kontrolę problemową w Instytucie Badawczym Leśnictwa (IBL) w Sękocinie Starym w zakresie:

1. *Działalności finansowej Instytutu.*
2. *Organizacji i jakości pracy Instytutu.*
3. *Jakości zarządzania Instytutem.*

Kontrola została przeprowadzona przez zespół kontrolujący Biura Kontroli i Audytu Wewnętrznego Ministerstwa Środowiska w składzie:

- Ewa Walczak – Radca Ministra,
- Aleksandra Gregorkiewicz – Główny Specjalista.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. nr 185, poz. 1092).

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w księdze kontroli pod nr 2/2013.

Stan organizacyjny – prawny Instytutu:

Instytut Badawczy Leśnictwa powstał na podstawie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 10 lipca 1930 r., pod nazwą „Zakład Doświadczalny Lasów Państwowych w Warszawie” (M.P. nr 165 poz. 252 z późn. zm.).

W dniu 29.10.2001 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego wydał postanowienie o wpisie Instytutu do Rejestru Przedsiębiorców pod numerem KRS 0000039417.

Instytut Badawczy Leśnictwa posiada wyodrębnione organizacyjnie jednostki terenowe:

- Zakład Gospodarki Leśnej Regionów Górskich w Krakowie,
- Europejskie Centrum Lasów Naturalnych w Białowieży.

Wymienione jednostki nie posiadają osobowości prawnej i samodzielności finansowej. Dysponują środkami finansowymi przekazanymi przez Instytut na pomocnicze rachunki bankowe.

Instytutem kieruje prof. dr hab. Tomasz Zawila-Niedźwiecki, powołany z dniem 1 grudnia 2008 r. przez Ministra Środowiska na funkcję Dyrektora Instytutu Badawczego, na okres 5 lat.

Zastępcami Dyrektora Instytutu są:

- dr hab. Ryszard Szczygieł - od dnia 27.01.2010 r. Zastępca Dyrektora ds. Naukowo – Badawczych,
- mgr inż. Izabela Krzyżanowska – od dnia 27.01.2010 r. Zastępca Dyrektora ds. Ekonomicznych, będąca jednocześnie Głównym Księgowym Instytutu.

[Dowód: akta kontroli str. I/102-107]

Zgodnie z obowiązującym statutem, zatwierdzonym przez Ministra Środowiska w dniu 31.03.2011 r. Instytut wykonuje zadania określone w ustawie w zakresie nauk biologicznych, leśnych i rolniczych, a w szczególności zajmuje się:

- prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych,
- dokonywaniem analiz i ocen wspomagających kształtowanie i realizację polityki leśnej państwa i programów rozwoju leśnictwa,
- tworzeniem naukowych podstaw i inicjowaniem racjonalnych form trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej.

Ustalenia kontroli:

Działalność Instytutu Badawczego Leśnictwa w zakresie kontrolowanych zagadnień została **oceniona pozytywnie**.

1. Działalność finansowa Instytutu

Instytutu Badawczy Leśnictwa w zakresie działalności finansowej został oceniony pozytywnie.

a) zasady gospodarki finansowej Instytutu:

Instytut występuje w obrocie we własnym imieniu i na własny rachunek i pokrywa koszty bieżącej działalności z uzyskiwanych przychodów.

Instytut osiąga przychody w związku z prowadzoną działalnością, w tym ze sprzedaży:

- 1) wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
- 2) patentów, praw ochronnych oraz licencji na stosowanie wynalazków i wzorów użytkowych;
- 3) prac wdrożeniowych, w tym nadzoru autorskiego;
- 4) produkcji urządzeń i aparatury oraz innej produkcji lub usług.

Dyrektor w ramach możliwości finansowych ustala wielkość środków na wynagrodzenia.

Kontrolującym okazano opinię wraz z raportem z badania sprawozdania finansowego za 2012 r. Z opinii niezależnego biegłego rewidenta wynika, że sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej jednostki oraz zostało sporządzone zgodnie z wymogami zasad (polityki rachunkowości) oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

Zasady (polityka) rachunkowości:

Instytut prowadzi rachunkowość zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości* (Dz. U. z 1994 r. nr 121, poz. 591 z późn. zm.).

Zarządzeniem nr 1 Dyrektora IBL z dnia 12 stycznia 2009 r. wraz z późn. zm. wprowadzono zasady (politykę) rachunkowości.

Przyjęte zasady (polityka) rachunkowości wymagają uzupełnienia zgodnie z wymogami art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy *o rachunkowości*, o określenia roku obrotowego i wchodzących w jego skład okresów sprawozdawczych.

Bezpośredni nadzór i kontrolę nad gospodarką finansową sprawuje Zastępca Dyrektora ds. Ekonomicznych, będąca jednocześnie Głównym Księgowym Instytutu. Posiada dwa odrębne zakresy czynności, jeden dla Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych – podpisany w dniu 27.01.2010 r., drugi dla Głównego Księgowego - podpisany w dniu 1.04.2009 r.; posiada także powierzenie obowiązków w zakresie rachunkowości – na podstawie art. 4 ust. 5 ustawy *o rachunkowości*.

Należy rozważyć wprowadzenie jednego zakresu czynności uwzględniającego wszystkie powierzone pracownikowi zadania.

Wybór na stanowiska (Głównego Księgowego i Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych) jest potwierdzony uzyskaniem pozytywnych opinii Rady Naukowej Instytutu.

[Dowód: akta kontroli str. I/108-119]

Wyodrębnienie innej działalności niż wymieniona w art. 2 ust 1-3 w/w ustawy o instytutach badawczych:

Zgodnie z art. 2 ust. 4 w/w ustawy o instytutach badawczych Instytut może prowadzić działalność inną niż działalność podstawowa; jest ona wymieniona w § 4 pkt 16 i 17 statutu IBL jako:

- prowadzenie gospodarki zasobami mieszkaniowymi i innymi nieruchomościami,
- usługi krótkotrwałego zakwaterowania.

Działalność ta jest wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym i występuje pod nazwą działalności gospodarczej.

Wydzielenie pod względem rachunkowym i finansowym z działalności podstawowej innej działalności (działalności gospodarczej), było tematem kontroli przeprowadzonej zgodnie z zaleceniem Ministerstwa Środowiska - w dniu 15.05.2012 r. przez firmę FINANSIER-SFK Sp. z o.o. Kopia protokołu z przeprowadzonej kontroli została przekazana w dniu 30.05.2012 r. do byłego Departamentu Instrumentów Środowiskowych Ministerstwa Środowiska.

W 2012 r. osiągnięto z wyodrębnionej działalności przychody na kwotę 4 171 183,83 zł i poniesiono koszty w wysokości 2 308 039,94 zł. Dochód z tej działalności za 2012 r. wynosi 1 863 143,89 zł. W I kw. 2013 r. przychody z działalności gospodarczej Instytutu wynosiły 852 655,35 zł, koszty 842 132,72 zł, dochód 10 522,63 zł.

Na dzień 31.12.2012 r. w IBL kontynuowano 19 umów najmu (zawartych wcześniej), łączna powierzchnia wynajmowanych budynków wynosi 6 909,26m², natomiast gruntów 36 623,60 m².

Największymi najemcami IBL są najemcy budynku biurowego w Warszawie przy ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. a wśród nich występują:

- Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych - powierzchnia 2 618 m² - czynsz netto 125 905,53 zł/m-c,
- Krajowa Izba Doradców Podatkowych – powierzchnia 536,98 m² - czynsz netto 26 144,83 zł/m-c,
- Centrum Informacyjne Lasów Państwowych – powierzchnia 325,36m² - czynsz netto 16 555,09 zł/m-c.

Stan umów najmu na dzień 31.03.2013 r. nie uległ zmianie.

Z wyjaśnień udzielonych przez Zastępcę Dyrektora ds. Ekonomicznych wynika, że stawki najmu ustalane są z uwzględnieniem cen rynkowych i negocjacji z najemcą. Przy najmach o dużej wartości IBL korzysta z usług rzeczoznawców majątkowych i zleca sporządzanie operatów szacunkowych, które stanowią podstawę do prowadzenia negocjacji.

W 2012 r. i w I kw.2013 r. IBL nie przeprowadził żadnej czynności w zakresie gospodarowania składnikami mienia trwałego o dużej wartości, a tym samym nie było wniosków IBL o uzyskanie zgody ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa na oddanie składników aktywów trwałych Instytutu do korzystania innym podmiotom, jeżeli wartości rynkowa takich przedmiotów rozporządzania przekraczałyby równowartość w złotych kwoty 50.000 euro.

Obecnie kontynuowane są wszystkie trzy najmy nieruchomości, które uzyskały zgody Ministra Skarbu Państwa, odpowiednio: Decyzja Ministra Skarbu Państwa z dnia 21 grudnia 2007 r., Nr DERRiUA-MP-6189wn/10736/2007 oraz Decyzja Ministra Skarbu Państwa z dnia 4 lipca 2008 r., nr MSP/DERRiUA/BR/wn6475/4714/08.

W budynkach IBL znajdują się również pokoje gościnne, które wynajmowane są (krótkotrwale zakwaterowanie) pracownikom, ich rodzinom, stypendystom, stażystom, doktorantom lub innym osobom.

Zasady korzystania z pokoi gościnnych oraz stawki obowiązujące przy korzystaniu z pokoi określa Regulamin korzystania z pokoi gościnnych w IBL, który obowiązuje od dnia 1 sierpnia 2011 r. Regulamin powyższy jest podpisany przez Dyrektora Instytutu i Zastępcę Dyrektora ds. Ekonomicznych. Brak jest jednak zarządzenia Dyrektora Instytutu wprowadzającego w życie w/w regulamin.

[Dowód: akta kontroli str. I/120-127]

Roczny plan finansowy:

Podstawą gospodarki finansowej Instytutu jest roczny plan finansowy ustalony przez Dyrektora, po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej – art. 18 ust. 12 ustawy *o instytutach badawczych*.

Plan finansowy IBL na 2012 r. został zaopiniowany pozytywnie uchwałą Rady Naukowej Instytutu z dnia 28.03.2012 r. r. a plan finansowy na 2013 r. został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Naukową Instytut uchwałą z dnia 21.02.2013 r.

Roczne plany finansowe IBL na 2012 r. i 2013 r. uwzględniają strukturę dotyczącą przychodów i kosztów przewidzianą w art. 18 ust. 11 ustawy *o instytutach badawczych*.

Plan finansowy na 2012 r. podlegał 2 korektom, pozytywnie zaopiniowanym przez Radę Naukową Instytutu.

Z wyjaśnień udzielonych przez Zastępcę Dyrektora ds. Ekonomicznych wynika, że przyczyną zmian planu finansowego na 2012 r. było zwiększenie przychodów własnych i dotacji i jednocześnie zwiększenie kosztów Instytutu.

W planie finansowym za 2012 r. i 2013 r. wszystkie przychody mieszczą się w przychodach wymienionych w art. 18 ust. 7 pkt 1-4 ustawy *o instytutach badawczych*. W planie także uwzględniono przychody z działalności gospodarczej i finansowej.

Założenia planów finansowych na 2012 r. i 2013 r. wraz z wykonaniem przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2012 r.		2013 r.	
	plan (tys. zł)	wykonanie (tys. zł)	plan (tys. zł)	wykonanie I kw.2013 r. (tys. zł)
Przychody ogółem, w tym:	48 754	40 104	52 994	7 930
przychody własne	38 874	29 010	44 556	6 019
dotacje z budżetu państwa	4 167	4167	3 288	60
pozostałe dotacje	-	-	-	-
Koszty ogółem, w tym:	45 993	39 881	49 709	6 878
wynagrodzenia wraz z pochodnymi	17 652	18 096	19 400	4 255

Z powyższego zestawienia wynika, że planowane przychody ogółem w 2013 r. wzrosną w stosunku do roku ubiegłego o 4 240 tys. zł, w tym przychody własne o 5 682 tys. zł. Wzrosną w 2013 r. także koszty ogółem o 3 716 tys. zł w stosunku do roku 2012, w tym wynagrodzenia o 1 748 tys. zł.

Zmniejszeniu natomiast ulegną w 2013 r. przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa o 879 tys. zł. Przychody własne IBL na rok 2012 zaplanowano w kwocie 38 874 tys. zł., zrealizowano natomiast na kwotę 29 010 tys. zł. Na powyższą kwotę składają się przychody według najważniejszych zleceńodawców:

	Plan (tys. zł)	Wykonanie (tys. zł.)
Przychody ze sprzedaży prac naukowo-badawczych, w tym:	38 874	29 010
Ministerstwo Środowiska	735	735
Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	22 737	22 326
Główna Inspekcja Ochrony Środowiska	837	837
Fundusze Strukturalne	10 678	3 248
Pozostali zleceniodawcy krajowi i zagraniczni	3 887	1 864

Z w/w tabeli wynika, że plan nie został zrealizowany przede wszystkim w pozycji fundusze strukturalne oraz pozostali zleceniodawcy krajowi i zagraniczni.

Z wyjaśnień Dyrektora ds. Ekonomicznych wynika, że ma to związek z realizacją projektu strukturalnego LCI (Leśne Centrum Informacyjne); wykonawca systemu informatycznego tego projektu nie wywiązuje się terminowo z zadań wynikających z umowy i przesuwają terminy odbioru poszczególnych etapów. Takie opóźnienia spowodowały przesunięcie terminu końcowego realizacji projektu w czasie do 2013 r.

Jeśli chodzi o przychody w I kw. 2013 r. należy zaznaczyć, że ich wielkość w poszczególnych kwartałach nie jest proporcjonalna. Wynika to przede wszystkim z charakteru prac naukowo-badawczych, które często mają termin realizacji roczny, a nawet dłuższy, w związku z tym największe przychody IBL otrzymuje w III kw. a zwłaszcza IV kwartale. W I i II kwartale Instytut osiąga przychody przede wszystkim z najmu z rozliczeń Funduszy Strukturalnych i innych zleceniodawców zagranicznych.

[Dowód: akta kontroli str. I/128-129]

Dotacje i inne przychody:

W roku 2012 i do 31.03.2013 r. Instytut otrzymał następujące dotacje oraz uzyskiwał przychody z następujących źródeł:

L.p.	Podstawa uzyskania dotacji/przychodu (w tym z art. 18 ust. 8 i art. 2 ust. 4 ustawy o instytutach badawczych):	Kwota udzielonej dotacji lub uzyskanego przychodu w zł	
		2012 r.	do 31.03.2013 r.
	Środki z MNiSW na podstawie ustawy o zasadach finansowania nauki, w tym:	4 337 494,61	938 078,89
1.	- działalność statutowa	4 166 890,00	59 744,86
	- projekty badawcze – granty	3 840,13	763 185,63
	- dofinansowanie projektów zagranicznych	166 764,48	115 148,40
	Przychody z innych źródeł, w tym:	28 838 054,13	5 139 768,51
2.	- Ministerstwo Środowiska (badania naukowe związane m.in. z monitoringiem lasów),	735 121,95	----
	- Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych (usługi badawcze dot. leśnictwa),	22 325 845,50	2 177 609,70
	- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (część badań dot. monitoringu lasów),	837 398,37	----
	- pozostali zleceniodawcy krajowi (drobne prace o charakterze naukowo-usługowym),	673 802,46	111 939,21

	- zleceńodawcy zagraniczni (projekty sfinansowane z 7 Programu Ramowego), - Fundusze strukturalne (trzy w tym 2 z POIG i 1 z POIŚ)	1 019 113,34 3 246 772,51	538 512,15 2 311 707,45
3.	Razem przychody z tyt. dotacji na podstawie art. 18 ust. 8 ustawy o instytutach	33 175 548,74	6 077 847,40
4.	Przychody z innej działalności – art. 2 ust. 4 ustawy o instytutach badawczych, w tym przychody z: - sprzedaży usług niematerialnych (najem), - działalności ogólnotechnicznej, - sprzedaży środków trwałych, - pozostałe przychody operacyjne (amortyzacja aparatury z dotacji, rozliczenie VAT), - przychody finansowe (odsetki od lokat bankowych, różnice kursowe)	6 981 708,47 4 171 183,83 20 964,70 48 933,05 811 256,75 1 929 370,14	1 851 877,30 817 300,55 73 111,38 90,00 222 880,29 738 495,08
5.	Suma (dotacje i przychody)	40 157 257,21	7 929 724,70

Z w/w zestawienia wynika, że łączna kwota otrzymanych przychodów z tytułu dotacji - na podstawie art. 18 ust. 8 ustawy o instytutach badawczych wynosiła w 2012 r. 33 175 548,74 zł a w I kwartale 2013 r. - 6 077 847,40 zł.

W 2012 r. otrzymano kwotę 4 337 494,61 zł z MNiSW, w tym 4 166 890,00 zł na działalność statutową.

Największe dofinansowanie w 2012 r. – wynoszące 22 325 845,50 zł uzyskano z Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych na usługi badawcze w zakresie leśnictwa. W łącznej kwocie przychodów dotacja z DGLP stanowi w 2012 r. 55,60 %.

[Dowód: akta kontroli str. I/130-131]

Fundusze:

Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o instytutach badawczych w Instytucie zostały utworzone następujące fundusze:

w zł					
L.p.	Fundusze IBL	stan na 01.01.2012	zwiększenia	zmniejszenia	stan na 31.12.2012r.
I.	Obowiązkowe	76 219 886,99	1 870 787,69	-	78 090 674,68
1.	Fundusz statutowy	75 269 426,17	-	-	75 269 426,17
2.	Fundusz rezerwowy	417 386,12	1 870 787,69	-	2 288 173,81
3.	Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	533 074,70	254 385,08	300 357,79	487 101,99
II.	Nieobowiązkowe	3 175 463,80	1 524 042,22	1 194 774,09	3 504 731,93

1.	Fundusz z aktualizacji wyceny środków trwałych	3 125 463,86	-	-	3 125 463,86
2.	Fundusz nagród	-	1 500 000,00	1 170 731,87	329 268,13
3.	Fundusz szkoleniowy	50 000,00	24 042,22	24 042,22	50 000,00
III.	Razem	79 395 350,79	3 394 829,91	1 194 774,09	81 595 406,61

W 2012 r. Instytut posiadał zgodnie z wymogiem art. 19 ust. 1 ustawy *o instytutach badawczych* fundusze: statutowy, rezerwowy i świadczeń socjalnych.

Ponadto w oparciu o zapis art. 19 ust. 2 ustawy *o instytutach badawczych* utworzono fundusz nieobowiązkowy jakim jest fundusz nagród.

Instytut posiada także utworzone w latach ubiegłych fundusze: z aktualizacji środków trwałych oraz fundusz szkoleniowy - odpis w wysokości co najmniej 0,25% funduszu płac tworzony w ciężar kosztów.

Według wyjaśnień złożonych przez Zastępcę Dyrektora ds. Ekonomicznych IBL - dodatkowe fundusze utworzono:

- fundusz z aktualizacji środków trwałych na podstawie art. 31 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994r. *o rachunkowości* (Dz. U. z 2009 r. nr 152, poz. 1223 z późn. zm),
- fundusz szkoleniowy na podstawie art. 67 ust. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2004 nr 99, poz. 1001).

Należy zauważyć, że instytut badawczy jest obowiązany do utworzenia funduszy wymienionych w art. 19 ust. 1 ustawy *o instytutach badawczych*. Może również utworzyć fundusze określone w ust. 2 tego artykułu. Przepis powołanego art. 19 zawiera zamknięty katalog funduszy, jakie może utworzyć instytut badawczy.

W 2012 r. zysk brutto w wysokości 5 232 894,50 zł po opodatkowaniu (działalności gospodarczej) wyniósł 5 182 740,50 zł i został przeznaczony na:

- fundusz rezerwowy w kwocie – 682 740,50 zł,
- fundusz nagród w kwocie – 1 500 000,00 zł,
- fundusz badań własnych w kwocie – 3 000 000,00 zł.

W/w fundusze zostały utworzone na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy *o instytutach badawczych*, po uprzedniej akceptacji Rady Naukowej Instytutu.

Pismem z dnia 26.04.2013 r. Dyrektor Instytutu wysłał sprawozdanie finansowe Instytutu za 2012 r. wraz z propozycją podziału zysku do Ministerstwa Środowiska – celem zatwierdzenia, zgodnie z wymogiem art. 18 ust 3 i art. 19 ust 5 w/w ustawy o instytutach badawczych.

[Dowód; akta kontroli str. I/132-136]

Na dzień kontroli Instytut Badaczy Leśnictwa nie posiadał żadnych kredytów ani pożyczek zaciągniętych w bankach ani innych instytucjach finansowych. Fakt ten potwierdzony jest w bilansie jednostki za rok 2012 w *pasywach w pozycji III.2.a) kredyty i pożyczki*, gdzie wykazano kwotę 101,30zł. Kwota ta dotyczy prowizji i opłat bankowych naliczanych przez bank od subkont utworzonych na potrzeby projektów UE, obowiązek ten wynika z zawieranych umów.

[Dowód: akta kontroli str. I/137-138]

Należy nadmienić, że wolne środki, jakimi Instytut dysponuje umieszczane są na lokatach terminowych w różnych bankach, w zależności od wysokości proponowanego oprocentowania.

W roku 2012 z tytułu odsetek z lokat bankowych Instytut osiągnął przychód w wysokości 1.877.669,96 zł.

b) struktura źródeł przychodów oraz kosztów:

Struktura źródeł finansowania Instytutu i ich wielkość w roku		2012 r.		Stan na dzień 31.03.2013	
Lp.	Źródła finansowania	Udział %	Kwota przychodu (w zł)	Udział %	Kwota przychodu (w zł)
1.	Ministerstwo Środowiska	2%	735 121,95	0%	-
2.	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	11%	4 337 495,00	11%	938 078,89
3.	Środki zagraniczne	3%	1 019 113,34	6%	538 512,15
4.	Działalność gospodarcza i amortyzacja	17%	6 981 708,47	29%	2 456 304,65
7.	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych	56%	22 325 845,50	26%	2 177 609,70
8.	Fundusze Strukturalne	8%	3 246 772,51	27%	2 311 707,45
9.	Inni zleceniodawcy	4%	1 511 200,44	1%	111 939,21
	Razem	100%	40 157 257,21	100%	8 534 152,05

Z powyższego zestawienia wynika, że w badanym okresie największym źródłem finansowania Instytutu była Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych (DGLP) i działalność gospodarcza Instytutu. Rozliczenia finansowe z DGLP mają również wpływ na wykazaną w 2012 r. zmianę stanu należności krótkoterminowych w kwocie (-)17.886.108,40 zł.

Należności od DGLP wynosiły 22 340 529,42 zł co stanowiło 97% należności krajowych ogółem. Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych wynika, że zmiana stanu należności związana jest przede wszystkim z faktem zmiany zasad rozliczeń finansowych z DGLP. W poprzednich latach umowy rozliczane były etapowo, na podstawie częściowych protokołów odbioru prac, natomiast od 2012 r. DGLP wprowadziła zasadę wyłącznie rozliczenia końcowego, co spowodowało wydłużenie okresu regulowania należności z 70 dni w roku poprzednim do 206 dni w 2012 r.

Wykazane w bilansie saldo składa się z 57 pozycji, do dnia 31 marca 2013 r. saldo zostało rozliczone na kwotę 22 937 277,97 zł, co stanowi 99,6% należności ogółem.

Należności od kontrahentów zagranicznych stanowią kwotę 848 533,92 zł.

Saldo stanowi należność wynikającą z rozliczenia umów podpisanych ze Wspólnotą Europejską; do dnia 31 marca 2013 r. saldo rozliczono na kwotę 33 140,48zł.

Wskaźnik płynności finansowej:

Wskaźnik bieżącej płynności informujący o tym, w jakim stopniu aktywa obrotowe Instytutu pokrywają zobowiązania krótkoterminowe, w roku 2012 osiągnął poziom 4,51. Wielkość tego wskaźnika wykazuje nadpłynność finansową; wartość optymalna wynosi 1,2 – 2,0.

Jak wynika z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych nadpłynność finansowa w IBL jest efektem osiągania przez wieloletni okres działalności Instytutu wyniku dodatniego, bez konieczności zaciągania kredytów i pożyczek.

Dzięki temu Instytut ma możliwość uczestnictwa w projektach finansowanych ze środków UE, bez kredytowania bieżącej działalności, gdyż w większości przypadków finansowanie przez UE odbywa się na zasadzie refinansowania a więc w pierwszej kolejności należy dysponować środkami własnymi na pokrycie kosztów a po weryfikacji sprawozdań (często jest to okres roku lub dłuższy) ubieganie się o ich sfinansowanie przez UE.

Ponadto okres regulowania należności IBL wynosi 206 dni (tendencja wydłużania terminów płatności przez zamawiających), natomiast zobowiązania spłacane są średnio w cyku 56 dni. Taka sytuacja powoduje, że Instytut musi dysponować rezerwą środków pieniężnych, którymi finansuje bieżącą działalność.

[Dowód: akta kontroli str. I/139-141]

c) inwentaryzacja:

Instytut nie posiada instrukcji inwentaryzacyjnej. Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych wynika, że instrukcja taka jest na etapie opracowania.

Zarządzeniem nr 6 Dyrektora IBL z dnia 30 lipca 2012 r. przeprowadzono w Instytucie inwentaryzację roczną składników majątkowych:

- środki trwałe i wartości niematerialne i prawne - wg stanu na 31 października 2012 r.,
- środki trwałe w budowie i środki pieniężne - wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

Z zestawienia różnic inwentaryzacyjnych wynika, że w trakcie inwentaryzacji rocznej stwierdzono różnice inwentaryzacyjne – niedobory na kwotę 216 280,76 zł.

W sprawozdaniu z przeprowadzonej inwentaryzacji składników majątkowych z dnia 1 lutego 2013 r., sporządzonym przez Komisję Inwentaryzacyjną wykazano także nadwyżki rzeczy mało cennych (nie wycenianych w zestawieniu), które wg Komisji powstały na skutek m.in. braku bieżącego udokumentowania przesunięć tych rzeczy pomiędzy komórkami Instytutu.

W sprawozdaniu Komisji Inwentaryzacyjnej proponowano uznać stwierdzone niedobory za niezawinione, ponieważ w ocenie Komisji powstały one na skutek zmian reorganizacyjnych wewnątrz Instytutu.

Stanowisko Komisji Inwentaryzacyjnej co do uznania niedoborów za niezawinione zaakceptował w dniu 13.03.2013 r. Dyrektor Instytutu.

Komisja Inwentaryzacyjna w ustaleniach końcowych wydała 4 zalecenia dotyczące przede wszystkim bieżącego dokumentowania „ruchu” składników majątkowych.

Z wyjaśnień Dyrektora Instytutu wynika, że wszystkie zalecenie Komisji Inwentaryzacyjnej zostały wykonane.

W wyniku kontroli dokumentacji inwentaryzacyjnej stwierdzono brak:

- oświadczeń osób materialnie odpowiedzialnych o przekazaniu wszystkich dokumentów rozchodu i przychodu do komórki księgowości,
- wyjaśnień osób materialnie odpowiedzialnych co do powstałych różnic inwentaryzacyjnych.

Z informacji uzyskanej od Przewodniczącego Komisji Inwentaryzacyjnej wynika, że wyjaśnienia takie udzielone były ustnie.

Zarządzenie Dyrektora w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji nie zawiera terminów rozliczenia inwentaryzacji. Jest to istotne z punktu widzenia wymogu art. 27 ust. 2 w/w ustawy o rachunkowości. Zapis taki można zawrzeć w instrukcji inwentaryzacyjnej.

Biorąc pod uwagę fakt, że instrukcja inwentaryzacyjna Instytutu jest na etapie opracowania – to w ocenie kontrolujących wskazane jest uwzględnienie w niej w/w uwag.

Mając na uwadze wysokość stwierdzonych niedoborów na kwotę 216 280,76 zł wskazane jest – zgodnie z zaleceniem Komisji Inwentaryzacyjnej bieżące dokumentowanie likwidacji, przesunięć bądź innych dyspozycji składnikami majątkowymi Instytutu.

[Dowód: akta kontroli str. I/142-170]

d) gospodarowanie majątkiem

Remonty i modernizacja infrastruktury

Remonty i modernizacje infrastruktury planowane są w oparciu o: okresowe przeglądy środków trwałych przeprowadzanych w IBL, zapotrzebowania zgłaszane przez kierowników komórek organizacyjnych IBL oraz sytuacje nagłe, spowodowane awariami. W oparciu o te kryteria sporządzany jest plan remontów, modernizacji oraz zakupów inwestycyjnych.

[Dowód: akta kontroli str. I/171-174]

W okresie objętym kontrolą (2012 i I kwartał 2013 r.) IBL wydatkował na remonty i modernizacje kwotę 1 033 025,71 zł, z czego na remonty przeznaczono kwotę 857 977,76 zł, natomiast na modernizacje wydatkowano kwotę 175 047,95 zł. Środki na remonty i modernizacje pochodziły ze środków własnych.

IBL w badanym okresie nie tworzył spółek kapitałowych, nie nabył akcji i nie objął udziałów w takich spółkach oraz nie osiągnął przychodów z tego tytułu w celu komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki oraz pozyskiwania środków finansowych na działalność statutową (art. 17 ust. 5 ustawy o instytutach badawczych).

e) zamówienia publiczne

W IBL obowiązują procedury wewnętrzne w zakresie udzielania zamówień publicznych. W okresie objętym kontrolą problematykę zamówień publicznych regulowały następujące zarządzenia:

- Zarządzenie nr 1 Dyrektora IBL z dnia 2 stycznia 2012 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji zamawiania dostaw, usług, robót budowlanych w Instytucie Badawczym Leśnictwa”;
- Zarządzenie nr 3 Dyrektora IBL z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji zamawiania dostaw, usług, robót budowlanych w Instytucie Badawczym Leśnictwa”;
- Zarządzenie nr 4 Dyrektora IBL z dnia 18 stycznia 2013 r. wprowadzające Regulamin prac Komisji Przetargowych powoływanych w związku z prowadzeniem postępowań przetargowych w Instytucie Badawczym Leśnictwa;
- Zarządzenie nr 14 Dyrektora IBL z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych zasad zakupu materiałów i ich rozdysponowania na poszczególne jednostki organizacyjne.

Procedury wewnętrzne obejmują zasady udzielania zamówień publicznych o wartości zarówno powyżej jak i poniżej równowartości kwoty 14 000 €.

[Dowód: akta kontroli str. I/192-224]

Prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówień publicznych w IBL zajmuje się Stanowisko ds. Zamówień Publicznych w Dziale Administracyjno-Gospodarczym. Jest to komórka dwuosobowa, nie posiadająca osoby kierującej. Całość zamówień publicznych podlega bezpośrednio Zastępcy Dyrektora IBL ds. Ekonomicznych.

Stanowisko ds. Zamówień Publicznych prowadzi ewidencję zamówień udzielanych przez IBL, jak również zajmuje się prowadzeniem postępowań o udzielenie zamówień o wartości szacunkowej przekraczającej kwotę 14 000 € - realizacja zamówień o wartości nie przekraczającej kwoty 14 000 € pozostaje w gestii komórki merytorycznej IBL, inicjującej zamówienie.

Rejestr zamówień zarówno poniżej jak i powyżej równowartości 14 000 € prowadzony jest w licencjonowanym programie ProPublico. W przypadku zamówień o wartości poniżej kwoty 14 000 €, każde z zamówień ma m.in. swój niepowtarzalny numer, kod CPV, a także oznaczenie czy dane zamówienie będzie realizowane zgodnie z ustawą P.z.p. czy też w trybie uproszczonym. Dla zamówień o wartości powyżej kwoty 14 000 € poza numerem i kodem CPV, wpisywany jest tryb w którym realizowane będzie zamówienie oraz dane pracownika inicjującego zamówienie i jego komórka organizacyjna. Dla wszystkich zamówień realizowanych w IBL (bez względu na ich wartość) rejestrowane i sumowane są wszystkie koszty udzielanych zamówień.

[Dowód: akta kontroli str. I/225-227]

Kontrola wybranych postępowań o udzielenie zamówień publicznych w 2012 r. i 2013 r.

Kontroli poddano zamówienia udzielone w IBL w 2012 oraz I kwartale 2013 r., podlegające przepisom ustawy Prawo zamówień publicznych (P.z.p.). Zespołowi kontrolującemu przedstawiono wykaz zamówień publicznych, obejmujący cały kontrolowany okres.

W okresie objętym kontrolą w IBL udzielono 26 zamówień publicznych do których stosowano przepisy ustawy P.z.p. – po 13 w roku 2012 i 2013.

Zamówień udzielono w następujących trybach:

Tryb udzielenia zamówienia	2012 r. – liczba i wartość wg umów	2013 r. – liczba i wartość wg umów
Przetarg nieograniczony	7 – 3 430 884,01 zł	8 – 1 393 268,05 zł
Wolna ręka	3 – 3 172 791,00 zł	1 – 275 776,00 zł
Zapytanie o cenę	3 – 894 260,59 zł	4 – 136 188,96 zł
Liczba ogółem	13	13
Łączna wartość wg umów	7 497 935,56 zł	1 805 233,01 zł

[Dowód: akta kontroli str. I/228-231]

Do kontroli wytypowano 6 postępowań o łącznej wartości 3 692 259,52 zł, ujętych w wykazie pod nr:

- 8, 11, 20 – w 2012 r.;
- 5, 8, 14 – w 2013 r.

Po szczegółowej kontroli dokumentacji ustalono, że w żadnym ze skontrolowanych postępowań nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień.

[Dowód: akta kontroli str. I/232-251]

W 2012 r. udzielono 2751 postępowań o wartości szacunkowej poniżej równowartości 14 000 € na łączną kwotę 3 486 961,29 zł.

[Dowód: akta kontroli str. I/252]

2. Organizacja i jakość pracy Instytutu

Kontrolowane zagadnienia z zakresu organizacji i jakości pracy Instytutu zostały ocenione pozytywnie.

a) organizacja Instytutu

Strukturę organizacyjną Instytutu określa regulamin organizacyjny, wprowadzony w życie Zarządzeniem nr 9 Dyrektora IBL z dnia 27 grudnia 2012 r., po zasięgnięciu opinii Rady Naukowej oraz zakładowych organizacji związkowych.

W regulaminie organizacyjnym IBL określone zostały zadania przypisane poszczególnym komórkom organizacyjnym.

Od 2012 r. w Instytucie zaczęto stosować rozwiązanie polegające na zatrudnianiu osób bezpośrednio do projektów, przede wszystkim do projektów UE. Z wyjaśnień Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych wynika, że finansowanie osób zatrudnionych do projektu ze środków tego projektu jest najlepszym sposobem jego realizacji i nie budzi wątpliwości przy kwalifikowaniu wydatków na ten cel. Obecnie do projektów zatrudniono w IBL łącznie 8 osób, z tego 5 osób do projektu finansowanego z funduszy strukturalnych LCI –Leśne Centrum Informacji oraz 3 osoby do projektu HESOFF w ramach programu LIFE +.

W ramach reorganizacji planowane jest przekształcenie wieloosobowego stanowiska pracy ds. zamówień publicznych w sekcję ds. zamówień publicznych, która będzie bezpośrednio podlegała Dyrektorowi IBL.

b) realizacja przez Instytut podstawowych zadań określonych w art. 2 ustawy o instytutach badawczych

Instytut posiada kierunkowe plany badań naukowych i rozwojowych, które zostały określone w dokumencie „*Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej Instytutu Badawczego Leśnictwa do 2020 roku*”. Ponadto zakłady naukowe opracowały dla wewnętrznych potrzeb szczegółowe perspektywiczne kierunki badań naukowych i prac rozwojowych.

Spełniając zapis art. 2 ust. 1 ustawy o instytutach badawczych IBL realizuje corocznie około 150 projektów naukowych, w ramach badań podstawowych i rozwojowych, oraz prac usługowych z zakresu: zalesiania i odnawiania lasu, pielęgnacji, użytkowania, a także ekologii, ochrony przyrody, genetyki oraz ekonomiki i polityki leśnej. Projekty te są realizowane na zlecenie:

- Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (projekty w ramach uzyskanej dotacji na utrzymanie potencjału badawczego, projekty zagraniczne współfinansowane),
- Ministerstwa Środowiska (monitoring lasów, Krajowy System Informacji o Pożarach Lasów),
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (monitoring lasów),
- Komisji Europejskiej (7. Program Ramowy UE, instrument finansowy LIFE+, INTERREG IVC),
- Narodowego Centrum Nauki (projekty zagraniczne niewspółfinansowane, projekty własne, habilitacyjne i promotorskie),
- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (projekty rozwojowe),
- Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (prace badawczo-naukowe i usługowe),
- firm prywatnych i osób fizycznych z kraju i z zagranicy.

Instytut realizuje także 3 projekty w ramach funduszy strukturalnych:

- PROZA: „Platforma wspomagania decyzji operacyjnych zależnych od stanu atmosfery”. Projekt ten jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – w latach 2007-2013; Priorytet 1. – Badania i rozwój nowoczesnych technologii; Działanie 1.3. POIG – Wsparcie projektów B+R na rzecz przedsiębiorców realizowanych przez jednostki naukowe; Poddziałanie 1.3.1. – Projekty rozwojowe,
- LCI: „Leśne Centrum Informacji – platforma informacyjna monitoringu środowiska przyrodniczego”. Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – w latach 2007-2013; Priorytet 2. – Infrastruktura sfery B+R; Działanie 2.3 – Inwestycje związane z tworzeniem infrastruktury informatycznej nauki, Poddziałanie 2.3.1. - Projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej; Poddziałanie 2.3.3. - Projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych,

- Protaxus: pt.: „Czynna ochrona cisa pospolitego na wybranych obszarach Natura 2000 w Polsce”. Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – w latach 2007 – 2013; Priorytet V Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych; Działanie 5.1 Wsparcie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej; Poddziałanie 5.1.1 Ochrona gatunków i siedlisk in-situ.

Instytut aktywnie uczestniczy w opracowaniu, na rzecz organów władzy państwowej, aktów prawnych oraz innych dokumentów, w tym wynikających z międzynarodowych konwencji i porozumień oraz polityki leśnej państwa.

Podpisana przez Polskę rezolucja nr 3 ogólnoeuropejskich konferencji ministerialnych na temat ochrony lasów w Europie, które odbyły się w Strasburgu (1990) i Helsinkach (1993), jak też zobowiązania wynikające z przystąpienia do Unii Europejskiej (Rozporządzenie Rady (EEC) nr 2158/92 z 23 lipca 1992 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej lasów Wspólnoty, Rozporządzenie (WE) nr 2152/2003 z dnia 17 listopada 2003 r., dotyczące monitorowania wzajemnego oddziaływania lasów i środowiska naturalnego we Wspólnocie) spowodowały konieczność stworzenia Krajowego Systemu Informacji o Pożarach Lasów. Wykonawcą tego Systemu i jego administratorem, na zlecenie Ministerstwa Środowiska, od wielu lat jest Instytut.

Celem wypełnienia zobowiązań międzynarodowych podjętych w ramach Konwencji o Transgranicznym Przemieszczaniu się Zanieczyszczeń na Długo Odległości, Konwencji o Ochronie Bioróżnorodności oraz rezolucjach Strasburskiej i Helsińskiej Paneuropejskiej Ministerialnej Konferencji dotyczącej Ochrony Lasów w Europie od 1989 r. IBL realizuje program monitoringu lasu, który w poszerzonym zakresie od 1994 r. jest podsystemem Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania na stałych powierzchniach obserwacyjnych I rzędu zamawiane są przez Główny Inspektorat Ochrony Środowisk oraz Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, a na powierzchniach II rzędu przez Departament Leśnictwa Ministerstwa Środowiska. Metodyka monitoringu lasu jest zharmonizowana z metodyką rekomendowaną przez ICP Forests – międzynarodowy program koordynacyjny „Ocena i monitoring wpływu zanieczyszczeń powietrza na lasy”. Wyniki prac są wykorzystywane w programie monitoringu lasu do interpretacji przyczyn zmian poziomu zdrowotności drzewostanów w związku ze zmianami zachodzącymi w środowisku przyrodniczym kraju. Wspomagają one proces podejmowania optymalnych decyzji w ramach polityki leśnej i polityki ekologicznej kraju. Są także wykorzystywane do przygotowywania raportów dla Sejmu i rządu RP.

W ramach zagranicznych projektów nie współfinansowanych realizowanych w wyniku wygranych postępowań konkursowych ogłaszanych przez Narodowe Centrum Nauki, Instytut prowadzi i prowadził projekty w ramach akcji COST, w których Polska jest uczestnikiem, a pracownicy Instytutu są członkami Komitetów Zarządzających (Management Committee).

W wyniku oceny parametrycznej, dotyczącej działalności Instytutu w latach 2005-2009, Instytut otrzymał 2 kategorię. Decyzja o wyniku oceny parametrycznej jednostek została ogłoszona Komunikatem nr 19 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 września 2010 r. o ustaleniu kategorii jednostek naukowych. Z dniem 1 października 2010 r., na podstawie art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki, Instytut który otrzymała kategorię 2 na podstawie starych przepisów, otrzymał kategorię B.

Wypełniając zadania ustawowe, dotyczące działalności podstawowej, Instytut Badawczy Leśnictwa realizuje corocznie średnio 150 projektów/zadań naukowo-badawczych. W strukturze Instytutu znajduje się 8 zakładów oraz 2 samodzielne pracownie, których przedmiotem działania jest prowadzenie badań naukowych (podstawowych, stosowanych) i prac rozwojowych z dziedziny szeroko pojętego leśnictwa. Instytut realizuje tematy badawcze na zlecenie m. in. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Jest partnerem przy realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz funduszy strukturalnych. W ramach realizacji tych zadań badawczych powstają raporty, opracowania, bazy danych, systemy informatyczne, opinie, analizy, wytyczne dla praktyki, instrukcje, które są wdrażane do praktyki przede wszystkim przez Lasy Państwowe (np. metoda wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu), wykorzystywane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (monitoring lasu) oraz wyniki prac implementowane do prawa krajowego (np. rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki morskiej w sprawie utrzymania pasów przeciwpożarowych). Instytut administruje także danymi na potrzeby sprawozdawczości krajowej (np. Krajowy System Informacji o Pożarach Lasu, będący częścią systemu europejskiego).

W 2012 r. Instytut realizował w sumie 153 projekty/zadania badawcze, w tym: 58 finansowanych z budżetu państwa, 80 na zlecenie innych zlecniodawców krajowych (w tym 52 zlecone przez Dyрекję Generalną Lasów Państwowych) i 15 finansowanych ze środków Unii Europejskiej (7. Program Ramowy UE, instrument finansowy LIFE+, INTERREG IVC) i funduszy strukturalnych (POIG, POIŚ). W roku 2013 (na dzień 31.03.2013 r.) było to 131 projektów, w tym: 54 finansowanych z budżetu państwa, 67 na zlecenie innych zlecniodawców krajowych (w tym 56 z Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych) i 10 finansowanych ze środków Unii Europejskiej i funduszy strukturalnych.

[Dowód: akta kontroli str. II/ 1-10]

c) ocena poziomu naukowego Instytutu i jakości prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych oraz zgodności działalności Instytutu z zadaniami podstawowymi.

Ocena poziomu naukowego Instytutu i jakości prowadzonych w nim badań naukowych i prac rozwojowych oraz zgodności działalności Instytutu z zadaniami podstawowymi należy do kompetencji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W wyniku oceny parametrycznej, dotyczącej działalności Instytutu w latach 2005-2009, Instytut otrzymał 2 kategorię. Decyzja o wyniku oceny parametrycznej jednostek została ogłoszona Komunikatem nr 19 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 września 2010 r. o ustaleniu kategorii jednostek naukowych.

Z dniem 1 października 2010 r., na podstawie art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. – przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki, Instytut który otrzymał kategorię 2 na podstawie starych przepisów, otrzymał kategorię B.

W dniu 12 kwietnia 2013 r. Instytut złożył do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego ankietę jednostki za lata 2009-2012 wraz z wnioskiem o dokonanie oceny parametrycznej Instytutu i uzyskanie kategorii jednostki. Wyniki oceny spodziewane są w październiku 2013 r.

[Dowód: akta kontroli str. II/11-63]

3. Jakość zarządzania Instytutem

Kontrolowane zagadnienia z zakresu jakości zarządzania Instytutem zostały ocenione pozytywnie.

a) instrumenty wspierające jakość zarządzania

W akredytowanym przez Polskie Centrum Akredytacji; (akredytacja nr AB 740) laboratorium Samodzielnej Pracowni Chemii Środowiska Leśnego IBL jest wdrożony międzynarodowy system jakości ISO/IEC 17025: Ogólne wymagania dotyczące laboratoriów badawczych i wzorcujących. Norma ISO 17025 oparta jest na systemie jakości zgodnym z normą ISO 9001.

[Dowód: akta kontroli str. III/3/1]

W dokumencie „*Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej Instytutu Badawczego Leśnictwa do 2020 roku*” we wstępie zawarta jest misja i wizja Instytutu. Dokument ten uwzględnia strategię rozwoju kraju oraz założenia polityki naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa (Krajowy Program Badań 2011) wyznaczonych przez strategię Rozwoju Kraju 2007-2015. Założenia te są spójne z priorytetami strategii Europa 2020. Prowadzone w Instytucie badania naukowe i prace rozwojowe uwzględniają także politykę Ministra Środowiska, strategię globalne i lokalne w zakresie koncepcji zrównoważonego rozwoju oraz wpływ zmian klimatu i konieczność zapewnienia ochrony zasobów leśnych i środowiska.

Ww. dokument został w marcu 2013 r. zatwierdzony przez Dyrektora IBL, a następnie w dniu 25.04.2013 r. został przyjęty uchwałą Rady Naukowej IBL.

[Dowód: akta kontroli str. III/2-11]

b) polityka kadrowa

Dokumenty/procedury dotyczące polityki kadrowej i rekrutacja

W Instytucie obowiązuje dokument „*Polityka kadrowa Instytutu Badawczego Leśnictwa*”. Jest on zbiorem obowiązujących w IBL zasad wynikających z przepisów oraz regulaminów i dotyczy procedur:

- planowania zasobów ludzkich,
- oceny pracowników,
- wynagradzania, awansowania i nagradzania,
- rozwoju zawodowego pracowników.

Zapotrzebowanie na personel wynika z diagnozowania potrzeb kadrowych, które wiążą się z mobilnością pracowników w Instytucie, wynikającą zarówno ze zmian stanowisk, jak i odchodzeniem z pracy w IBL. Dyrekcję w planowaniu zasobów ludzkich Instytutu wspierają kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych, którzy zgłaszają potrzeby kadrowe.

Zasady rekrutacji pracowników zawarte są w *Polityce kadrowej Instytutu Badawczego Leśnictwa*. Rekrutacja nowych pracowników jest prowadzona w sposób otwarty. Rozpoczyna ją rekrutacja wewnętrzna. Jeśli nie przyniesie ona oczekiwanych efektów, Instytut przystępuje do rekrutacji zewnętrznej.

[Dowód: akta kontroli str. III/12-20]

Rekrutacja pracowników naukowych przeprowadzana jest zgodnie z ustawą o *instytutach badawczych* oraz statutem IBL. Ponadto ogłoszenia zamieszcza się na stronie internetowej Instytutu, często również na tablicach ogłoszeń wydziałów leśnych wyższych uczelni. Pozostali pracownicy poszukiwani są poprzez urzędy pracy, ogłoszenia o wolnych miejscach pracy w portalach internetowych oraz na stronie internetowej Instytutu.

Stan, struktura zatrudnienia oraz wynagrodzenia

Według stanu na dzień 31.12.2012 r. IBL posiada 204 etaty, na których zatrudnionych jest 213 pracowników. Struktura zatrudnienia pracowników przedstawia się następująco:

- 94 pracowników naukowych, którzy stanowią 44 % zatrudnionych (największą grupę pracowników naukowych stanowią adiunkci – 51 osób, następnie profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni – 26);
- 66 pracowników inżynierjno-technicznych, którzy stanowią 31 % zatrudnionych;
- 44 pracowników ekonomiczno-administracyjnych, którzy stanowią 21 % zatrudnionych;
- 9 pracowników bibliotecznych i dokumentacji naukowej oraz obsługi, którzy stanowią 4 % zatrudnionych.

Średnie wynagrodzenie /etat dla ww. grup pracowników w 2012 r. wynosiło odpowiednio:

Grupa pracowników	Średnie płaca zasadnicza	Średnie uposażenie całkowite
Pracownicy naukowci	4 002,64 zł	8 102,76 zł
Pracownicy inż.-techniczni	2 657,37 zł	5 454,27 zł
Pracownicy ekonomiczno-administracyjni	3 136,74 zł	6 248,05 zł
Pracownicy biblioteczni i dok. naukowej	3 906,88 zł	7 315,40 zł
Pracownicy obsługi	2 475,00 zł	4 967,20 zł
Średnia ogółem	3 356,62 zł	6 789,95 zł

[Dowód: akta kontroli str. III/21-22]

Zasady wynagradzania pracowników Instytutu reguluje Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy, obowiązujący od 1.05.1991 r. Określa on stawki zaszeregowania dla poszczególnych grup pracowników, a także współczynniki dot. dodatków funkcyjnych, regulamin premiowania, zasady przyznawania dodatków za wykonywanie prac: w warunkach szkodliwych dla zdrowia, w godzinach nadliczbowych itd.

[Dowód: akta kontroli str. III/23-53]

W ciągu ostatnich 5 lat w IBL nie było podwyżek płac zasadniczych, ze względu na trudną sytuację ekonomiczną IBL w ubiegłych latach. Regulacje płac odbywają się natomiast w zakresie przyznawanych dodatków oraz premii.

System motywacyjny

W IBL obowiązują zasady dotyczące systemu motywacyjnego zawarte w:

- *Regulaminie przyznawania premii za działalność pracownikom Instytutu Badawczego Leśnictwa.* Regulamin ten dzieli premie na 2 części: - jednorazową, uzależnioną od wyniku finansowego Instytutu na koniec roku obrotowego oraz – kwartalną, indywidualnie wypłacaną każdemu pracownikowi w zależności od jego bilansu czasu pracy w danym kwartale.

- *Regulaminie nagród dyrektora Instytutu Badawczego Leśnictwa.*

Zgodnie z Regulaminem, dyrektor przyznaje nagrody za:

- 1) osiągnięcia naukowe za okres ostatnich 2 lat i organizacyjne za rok ubiegły,
- 2) nagrody za uzyskanie stopnia doktora i doktora habilitowanego,
- 3) kwartalne nagrody uznaniowe.

- *Regulaminie przyznawania dodatku za realizację projektów przez pracowników Instytutu Badawczego Leśnictwa* - dodatek przyznawany jest za rzetelne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją projektu.

[Dowód: akta kontroli str. III/54-67]

Ponadto awansowanie pracowników, polegające na zmianie kategorii zaszeregowania, uzależnione jest m.in. od oceny ich kwalifikacji zawodowych, a w przypadku pracowników naukowych od osiągnięć naukowych.

Na podstawie Zarządzenia nr 8 Dyrektora IBL z dnia 21.12.2012 r. w sprawie zasad udzielania zgody dla pracowników naukowych Instytutu Badawczego Leśnictwa na urlop naukowy na przygotowanie rozprawy doktorskiej lub habilitacyjnej, pracownicy naukowcy realizujący rozprawę doktorską lub habilitacyjną mają możliwość skorzystania z 3-miesięcznego płatnego urlopu naukowego, w przypadku kiedy zaawansowanie pracy przekracza 70 %.

[Dowód: akta kontroli str. III/68-74]

W celu wspierania podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników, Instytut prowadzi w swojej siedzibie Niestacjonarne Studia Doktoranckie, zajęcia z języków obcych, jak również organizuje konsultacje statystyczne. Dofinansowuje się również odbywane poza siedzibą Instytutu kursy językowe (do 50%), studia inżynierskie, magisterskie oraz podyplomowe (do 80%). Dofinansowanie odbywa się z kosztów realizowanych tematów badawczych lub ze środków funduszu szkoleniowego, z którego pokrywane są również doraźne szkolenia pracowników.

Na przełomie 2011/2012 Instytut zorganizował bezpłatne studia podyplomowe w ramach projektu "Menedżer dla nauki i biznesu. Studia Podyplomowe dla pracowników naukowych", współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego realizowane przez Wyższą Szkołę Ekonomii i Innowacji w Lublinie. Studia ukończyło 31 pracowników Instytutu.

Na przełomie 2012/2013 ramach Projektu „Leśne Centrum Informacji – platforma monitoringu środowiska przyrodniczego” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, lata 2007-2013, Priorytet 2. Infrastruktura sfery B+R, Działanie 2.3 Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki, Poddziałanie 2.3.1. Projekty w zakresie rozwoju infrastruktury informatycznej nauki, Poddziałanie 2.3.2. Projekty w zakresie rozwoju zasobów informacyjnych nauki w postaci cyfrowej, Poddziałanie 2.3.3. Projekty w zakresie rozwoju zaawansowanych aplikacji i usług teleinformatycznych, odbyło się 47 szkoleń, w których pracownicy Instytutu uczestniczyli 371 razy.

Zakaz konkurencji i dodatkowe zatrudnienie

Zarządzeniem nr 8 Dyrektora IBL z dnia 25.02.2013 r. wprowadzono *umowy o zakazie konkurencji w czasie trwania stosunku pracy*. Umowy takie wynikają z art. 47 ust. 5 ustawy o instytutach badawczych. W przypadku IBL wymóg ten dotyczy pracowników naukowych, inżynierjno-technicznych oraz Zastępców Dyrektora. Dyrektor dopełnił obowiązku podpisania z pracownikami ww. umów – przeprowadzono wyrywkową kontrolę w tym zakresie.

[Dowód: akta kontroli str. III/75-79]

W IBL obowiązują *Zasady udzielania zgody dla pracowników naukowych, badawczo-technicznych oraz inżynierjno-technicznych IBL na podejmowanie dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej*. Wymóg uzyskania zgody wynika z art. 47 ust. 1 i 2 ustawy o instytutach badawczych. W toku kontroli ustalono, że 6 pracowników występowało o zgodę do Dyrektora IBL na wykonywanie dodatkowego zatrudnienia/prowadzenie działalności gospodarczej.

[Dowód: akta kontroli str. III/80-84]

Oceny okresowe

Zgodnie z ustawą o instytutach badawczych wszyscy pracownicy naukowci (profesorowie zwyczajni i nadzwyczajni nie rzadziej niż raz na 4 lata, a pracownicy na stanowiskach asystenta i adiunkta nie rzadziej niż raz na dwa lata) podlegają okresowej ocenie.

W IBL obowiązuje wewnętrzna procedura dokonywania oceny okresowej pracowników:

- Zarządzenie nr 6 Dyrektora IBL z dnia 1.03.2011 r. w sprawie oceny okresowej pracowników IBL – załącznikiem do ww. zarządzenia są zasady oceny działalności naukowej i zawodowej pracowników naukowych i badawczo-technicznych IBL;
- Aneks nr 1 z dnia 18.04.2011 r. do Zarządzenia nr 6 Dyrektora IBL z dnia 1.03.2011 r. w sprawie oceny okresowej pracowników IBL – załącznikiem do ww. aneksu są zasady okresowej oceny działalności zawodowej pracowników inżynierjno-technicznych i administracyjnych IBL.

[Dowód: akta kontroli str. III/85-108]

Poprzednia ocena okresowa dokonywana była w 2011 r. (za lata 2009-2010). Wówczas ocenie podlegało 75 pracowników naukowych. W bieżącym roku przypadła kolejna ocena pracowników, co było przedmiotem posiedzenia Rady Naukowej IBL w dniu 21.05.2013 r. Planowane zakończenie oceny pracowników przewidywane jest w ciągu 3 miesięcy.

c) realizacja zadań przez dyrektora i radę naukową instytutu

Ustalenia kontroli wskazują, że w badanym okresie Dyrektor IBL właściwie realizował zadania, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy *o instytutach badawczych*, w tym w szczególności dotyczących obowiązku sporządzenia planu działalności IBL, sprawozdania z działalności IBL oraz realizacji polityki kadrowej.

Organem IBL oprócz Dyrektora jest również Rada Naukowa, której skład jest zgodny ze Statutem i ustawą *o instytutach badawczych* (38 osób). Rada Naukowa działa na podstawie uchwalonego Regulaminu, o którym mowa w art. 30 ust. 9 ustawy *o instytutach badawczych*.

[Dowód: akta kontroli str. III/109-115]

Rada Naukowa w badanym okresie realizowała swoje zadania, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy *o instytutach badawczych*.

[Dowód: akta kontroli str. III/116-128]

Biorąc pod uwagę powyższe oceny, uwagi i wnioski wnoszę o:

1. Rozważenie wprowadzenia w Stanowisku ds. Zamówień Publicznych w Dziale Administracyjno-Gospodarczym zróżnicowania zakresów obowiązków i odpowiedzialności pracowników.
2. Dostosowanie katalogu utworzonych w Instytucie funduszy do postanowień art. 19 ustawy *o instytutach badawczych*.

Przedstawiając powyższe wystąpienie pokontrolne, proszę Pana Dyrektora o złożenie pisemnej informacji odnośnie sposobu wykorzystania wyników kontroli oraz o podjętych działaniach zmierzających do realizacji zaleceń pokontrolnych – **w terminie 1 miesiąca** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia. W przypadku realizacji zaleceń pokontrolnych, której efektem będzie zmiana zapisów regulacji wewnętrznych proszę o przesłanie wraz z powyższą odpowiedzią kopii zmienionych dokumentów.

z up. Ministra
PODSEKRETAŹ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY
Janusz Zaleski

Do wiadomości:

Pani Nina Dobrzyńska - Dyrektor Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody

Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego
Dyrektor

A. D. Zbylut
Andrzej Zbylut

INSTYTUT BADAWCZY LEŚNICTWA

FOREST RESEARCH INSTITUTE

Istnieje od 1930 roku / Established in 1930

DFK-070-6-2013

Sękocin Stary, 5.08.2013

Pan

Minister Środowiska

ul. Wawelska 52/54

00-922 Warszawa

P. Dłot Matysa

6.08.13

A. D. Zygert

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne w sprawie kontroli problemowej w Instytucie Badawczym Leśnictwa nr BKAKr-0941-8/29201/13/MW uprzejmie informuję, że zapoznałem się z wynikami kontroli oraz uwagami i wnioskami.

W celu realizacji zaleceń pokontrolnych podjąłem następujące działania:

1. Rozpoczęta została procedura wprowadzenia zmian organizacyjnych w zakresie przekształcenia stanowiska ds. zamówień publicznych w sekcję ds. zamówień publicznych, w której zróżnicowany zostanie zakres obowiązków i odpowiedzialności pracowników. Termin zakończenia zmian koniec roku 2013.
2. Dostosowano katalog utworzonych w Instytucie funduszy do postanowień art. 19 ustawy o instytutach badawczych poprzez:
 - a. likwidację funduszu szkoleniowego i nie tworzenie na rok następny nowego odpisu na ten cel,
 - b. sukcesywną likwidację funduszu z aktualizacji środków trwałych, zgodnie z art.31.4 ustawy o rachunkowości, w miarę jak likwidowany jest lub zbywany środek trwały, który podlegał aktualizacji.

K wyprosimy dokument

DYREKTOR
Instytutu Badawczego Leśnictwa
[Signature]
prof. dr hab. Tomasz Zawila-Niedzwiecki

